

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ДО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Лебідь О. М.; студентка магістратури Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти, майстер виробничого навчання Державного
навчального закладу "Буцький політехнічний професійний ліцей"*

Для того, щоб підвищити мотивацію здобувачів професійної освіти, перш за все потрібно визначити, що на неї впливає:

- правильно організований навчальний процес;
- мінімізація витрачання часу на організаційні моменти і збереження часу на навчання, задоволення власних потреб студентів у перерви, які для цього призначені;
- рівень застосування інноваційних технологій у навчальному процесі;
- патріотичне виховання та застосування механізмів стимулювання в контексті патріотизму;
- вміння учасників навчального процесу навчатись;
- середовище навчання та його стан у період воєнних дій.

Інноваційні технології значно стимулюють до навчального процесу та інтелектуальної праці, тому, що вони спрощують роботу з інформацією, дозволяють обробити більшу її кількість, звузити монотонну роботу, залишити більше часу і ресурсів для творчості; знижують кількість помилок та розширюють можливості, бо не потрібно запам'ятовувати, при цьому володіти великою кількістю інформації. Тому інноваційні технології можуть бути одним із засобів до стимулювання здобувачів освіти всіх закладів освіти України в час воєнного стану, в тому числі професійно-технічної освіти.

Інноваційні технології значно допомагають у виховній роботі. Виховна робота – це те, що впливає на мотивацію студентів і учнів. Завдання підвищення мотивації частково залежить від виховної функції, а частково – від організації

освітнього процесу, бо якщо освітній процес побудований незручно для студентів, неефективно навантажує їх, це також знижує мотивацію.

На якість навчання та мотивацію також впливає правильно розміщені аудиторії, санітарні приміщення та доступ до їдалень, кафе. Стан людини, при якому базові потреби задоволені, значно підвищує її мотивацію до роботи і навчання і знижує стресові переживання, які присутні у воєнний стан. Організація навчального процесу повинна бути побудована так, щоб студенти мінімум часу витрачали на перехід між аудиторіями та інші організаційні завдання, а більше – на задоволення власних потреб у перерву вільного часу, спеціально виділену для цього.

Створення навчальних програм, які потрібні різним категоріям населення, і які уже мають таку мотивацію, є важливим аспектом для розвитку навчальної системи України у воєнний стан. Це – створення програм для короткотермінового підвищення кваліфікації у професійно-технічній освіті.

Виховання у молодого покоління почуття патріотизму, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції нині визнані проблемами загальнодержавного масштабу.[1] Переконавання учасників навчального процесу у тому, що їх успіх у навчанні – це успіх всієї держави на шляху до перемоги, буде одним із способів мотивації.

Важливим в мотивації є постановка завдань здобувачам освіти, які будуть достатньо складними і цікавими, щоб було бажання їх вирішувати. Занадто складні завдання пригнічують студентів, і їх частина, яка не встигає, значно можуть відстати від програми. Тому, щоб полегшити роботу, підвищити продуктивність інтелектуальної праці усіх, необхідно залучити всі органи чуття. Завдання мають бути побудовані так, щоб люди з різними типами мислення (компетентностями) могли ефективно здобувати знання. Традиційні застарілі методи направлені на учнів і студентів із типом мислення, які гарно запам'ятовують інформацію у письмовому вигляді, або викладенні її лектором усно. А є ще такі типи мислення, як «музичний», «художній», «м'язово-фізичний», різні люди сприймають інформацію по-різному. Одним із таких

методів є проектні технології у навчанні. Такі технології залучають нестандартне та творче мислення.

Проектний метод – це дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку креативного мислення й формування визначених в них особистісних якостей. Три «кити», на яких тримається дана технологія, – це самостійність, діяльність, результативність. [2]

Мотиваційна складова проектного методу виражається в його завданнях: навчити студентів здобувати знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань; сприяти у здобутті комунікативних навичок: здатності працювати у групах, виконуючи соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника тощо); розширити коло спілкування, знайомство з іншими культурами, різними точками зору на одну проблему; прищепити вміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати необхідну інформацію, вміти її аналізувати з різних точок зору, висувати різні гіпотези, вміти робити висновки.[2]

Також вмотивовані студенти ті, які уміють навчатись. Потрібно навчати молодих людей саме навчатись. Студенти, які мають складнощі, можуть бути недостатньо підготовлені до здобування знань при добрих інтелектуальних здібностях і задовільних вміннях розв'язувати досить складні задачі. Здобуття нових навичок, знань і вмінь, пізнання нової інформації, різних точок зору, дослідження робіт авторів, роздуми над викладом думок, формування своєї думки у студента – це вихід із зони комфорту, це все – робота, яка провадиться під впливом об'ємної психологічної діяльності педагогів.

Деякі учні мають приклад в сім'ї або із школи знають як навчатись. А деякі – потребують такого впливу у професійно-технічному закладі, в якому вони тепер навчаються. Тому педагоги мають бути досвідченими і талановитими психологами. Особливо це актуально у період воєнних дій, коли всі учасники навчального процесу знаходяться в стані стресу.

У зв'язку з війною та стресом учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) почали гірше зосереджуватися, їхня здатність

засвоювати професійно-спрямовану інформацію зменшилася. Саме тому мають своєчасно вноситися зміни у наповнення уроків професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, додаватися елементи: встановлення емоційного зв'язку з учнями (запитати, який у них настрій, застосовувати дихальні вправи); обговорення планів, мрій про майбутнє задля важливого позитивного підкріплення; приділення уваги здоров'язбережувальній, громадянській, соціально-культурній компетентностям, здатності до навчання впродовж життя; приділення більше уваги повторенню пройденого матеріалу, застосовуванню інтерактивних методів навчання задля підвищення мотивації в учнів; спільному підведенню підсумків навчальної діяльності, створення «історії успіху для учнів». [3]

Важливим тепер є підтримувати здобувачів освіти своїх територіальних громад та внутрішньо-переміщених осіб шляхом запровадження програм внутрішньої академічної мобільності, відповідно до Положення про внутрішню академічну мобільність здобувачів ЗП(ПТ)О, які навчаються у закладах ЗП(ПТ)О України.[3]

Воєнний стан безперечно впливає на педагогів та здобувачів професійно-технічної освіти. Щоб збільшити мотивацію студентів, самі педагоги мають бути достатньо вмотивовані. Для цього проводяться семінари, задля покращення готовності до роботи в умовах складних обставин, і відповідно, для якісної роботи з мотивації студентів, педагогів, покращення навчальної роботи, що посилить бажання навчатись. Такі семінари залучають до обговорення проблем навчального процесу в ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб ззовні. Вони допомагають обмінюватись досвідом та вирішувати актуальні питання, шляхом розбору проблем разом. Тому одним із шляхів мотивації буде організація семінарів, де студенти, разом з викладачами та зацікавленими сторонами будуть обговорювати актуальні проблеми для всіх.

Наприклад, регіональний науково-практичний семінар «Психолого-педагогічні чинники формування професійної компетентності кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану» проводився з метою обговорення

психолого-педагогічних чинників формування професійної компетентності кваліфікованих робітників, шляхів створення безпечного освітнього середовища в сучасному ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану.[4] Проблема безпечного середовища навчання, що сильно впливає тепер на успіхи навчання, формує мотивацію у студентів, тому створення таких семінарів є дуже корисним у теперішній час.

Отже, важливою сьогодні є комунікація між собою громадян України в рамках зацікавленості у ефективній роботі, навчанні на шляху до перемоги. Важливо розуміти один одного і прислухатись. Адже саме це відрізняє нас від агресора, який не має жалості навіть до своїх побратимів. Гарна мотивація можлива тільки при взаєморозумінні та емпатії.

Список використаних джерел

1. Інноваційні технології виховної роботи зі здобувачами професійної (професійнотехнічної) освіти в умовах воєнного стану: освітньо-професійна програма для короткотермінових курсів підвищення кваліфікації / Ілля Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2024. 34 с.

2. Проектні технології у системі виховної роботи. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008err-6a4f.docx.html> (дата звернення: 13.03.2025).

3. Юденкова О. П. Особливості діяльності майстра виробничого навчання закладу професійної (професійно-технічної) освіти: сучасні виклики в умовах дії воєнного стану. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732973/1/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8-%D1%8E%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9C%D0%90%D0%9D.pdf (дата звернення: 13.03.2025)

4. У БІНПО відбувся регіональний науково-практичний семінар «Психолого-педагогічні чинники формування професійної компетентності кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану». URL: <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3306/> (дата звернення: 13.03.2025).